

ФИНАНСОВИ И ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА РАЗВИТИЕТО НА СЕКТОР „ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ” В БЪЛГАРИЯ

Докторант Галина Георгиева¹

Резюме: Настоящата работа анализира развитието на ключовите финансови измерители в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” в България. Изследването се позовава на данни за периода 2009–2019 г., извлечени от официалния източник – НСИ. Анализът на един от ключовите икономически сектори в България: „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” и по-конкретно измерителите, проследявани от финансово-икономическа гледна точка, води до заключението, че той е силно зависим от всичко случващо се в страната в икономически и социален аспект. В структурен аспект изследването включва две точки, обхващащи характеристиките и тенденциите в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г. Като резултати от изследването е извеждането на положителните и отрицателните фактори, оказващи своето влияние върху сектора.

Ключови думи: производство и търговия с автомобилни части, ремонт на автомобили, центрове на автомобилната индустрия в България, производители на автомобилни части в България.

JEL: G30, L11, L25, M51.

Въведение

Транспортният сектор е ключов за икономическия живот на всяка една страна. Той се характеризира с висока степен на важност за развитието на всички останали зависими сектори. Сектор „Ремонт и

---

¹ Катедра „Финанси и кредит, Стопанска академия „Д. А. Ценов“, e-mail: g.georgieva1982@abv.bg

сервизна дейност на автомобилите“ е свързан с осигуряването на добра техническа сигурност и ефективност на превозните средства (автомобили, мотоциклети и др.). Върху него оказват своето влияние множество фактори като пътна инфраструктура, търговия с превозни средства, качеството на придобитите умения за управление на моторните превозни средства, качество на поддръжката и др. Съществено значение за развитието на сектора е и своевременното анализиране на основните параметри и тенденции, свързани с развитието на структурните звена, като: брой предприятия в сектора, произведена продукция, оборот, разходи за персонал, разходи за възнаграждения, заети лица, покупка на стоки и услуги и др.

Обект на разглеждане в статията е сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, а негов предмет – структурата и тенденциите в развитието на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“. Целта на настоящата разработка е да се направи анализ и очертаят положителните и отрицателните фактори, оказващи своето влияние върху сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“. На този фон изследването си поставя четири основни задачи:

Първо. Да характеризира същността на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“.

Второ. Да се определи приносът на сектора в икономиката на България.

Трето. Да се представят тенденциите в сектор „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“.

Четвърто. Да се изведат положителните и отрицателните фактори, оказващи своето влияние върху сектор „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България.

Многоаспектният характер на финансовите и икономическите процеси в сектор "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" налага да бъдат посочени и ограничителните условия, при които е реализирано настоящото изследване. Те могат да бъдат формулирани, както следва:

Първо. Анализът на финансовите и икономическите аспекти на развитието на сектор "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" в България се осъществява от гледна точка на тенденциите в подсектора "Търговия с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт".

Второ. Основният източник на информация за обекта на изследване е Националният статистически институт на Република България.

Във връзка с всичко гореизложено изложението на статията е структурирано в три части. Част първа представя обща характеристика и мястото на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в икономиката на Българи. Втората част на статията анализира тенденциите в развитието на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009– 2019 г., а в заключението се описват крайните изводи и констатации от извършеното изследване.

1. Характеристика и място на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в икономиката на България

От края на миналия век автомобилната индустрия преминава през преход, в който множество местни индустрии се адаптират към интегрирания глобален пазар. Тя се осъществява главно в отношенията купувач – доставчик, особено между автомобилните производители и техните доставчици. В началото на 21-и век (Vaz, Rauen, & Rojas Lezana, 2017) автомобилната индустрия, която вече е постигнала ниво на зрялост и висока структура, е притисната от глобализацията, правителствените регулации – относно консумация на енергия, емисии и безопасност – и технологичния напредък в електрониката, комуникацията и дизайнерските решения. Сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ е един от основните икономически отрасли, редовно проследяван от статистическия институт на национално и европейско равнище. В своя състав той обхваща търговските операции по продажбата на едро и дребно на стоки, предназначени за ремонт на автомобили и мотоциклети, както и ремонтни услуги за поддържане на тяхното добро състояние. В България той се отнася към нефинансовите предприятия и е сред секторите, ангажиращи голям брой заети и генериращи високо равнище на произведена продукция. Секторът е основен структурен елемент от икономическата дейност на страната. Останалите сектори (ИСИО, 2021) са, както следва: Индустрия, услуги, добивна промишленост, преработваща промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и

възстановяване, Строителство, Транспорт, складиране и пощи, Хотелиерство и ресторантьорство, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения, Финансови и застрахователни дейности, Операции с недвижими имоти, Професионални дейности и научни изследвания, Административни и спомагателни дейности, Държавно управление, Образование, Хуманно здравеопазване и социална работа, Култура, спорт и развлечения и други дейности.

Производството и търговията с автомобилни части и ремонт на автомобили в България е един от развиващите се сектори в страната. През последните години се наблюдава разрастване на сектора, превръщайки се в своеобразен двигател на икономиката. Голяма част от предприятията са частни и произвеждат главно за задоволяване целите на вътрешния пазар. В сектора работят множество фирми с български капитал, така и фирми с чуждестранно участие. Той се характеризира главно с преобладаващо наличие на малки и средни предприятия, генериращи евтино производство и обслужване, сравнено с останалите европейски държави. Производството се извършва на гъвкав принцип, съобразно изискванията на клиентите, като често за целите на запазване на пазарната позиция е необходимо бързото му преориентиране. Секторът е изключително разнообразен, произвеждайки части, изискващи нискоквалифициран труд, така и актуални технологични и инженерни решения. Местното производство е ориентирано в сферата на: електрическо и електронно оборудване, производство на алуминиеви и стоманени елементи, производство на акумулатори, стъкла, бои, филтри, сензори, модули и др. Повечето дейности, свързани с производството на транспортно оборудване, са структурирани на базата на сложни пирамидални взаимоотношения между големите производители и няколко нива на доставчици на компоненти, вариращи от доставчици на системи до много малки, специализирани производители, които могат да предоставят един-единствен компонент за превозно средство.

В България (Sofia News Agency, 2019) има три големи центъра в автомобилната индустрия с чуждестранна инвестиция – американски "Viseon" и „Seneca Teholojjs“ и немската „Ber-Hella Thermocontrol“. Наличието на чуждестранни инвеститори в бранша е показателно за наличието на добра среда. Интересът е породен главно поради атрактивните условия за бизнес в страната като ниски разходи за труд. Сред най-големите производители на автомобилни авточасти в България попадат фирмите: ALC Bulgaria, Алуком, Аркомат-България, Арексим Инже-

неринг, Гарант, Каумет, Dreaming Technologist, Magnetic Media Mechanics, Пресков, Язаки-България, Integrated Micro-Electronics Bulgaria, Festo Production, Fransizkup, Grammer, Iksetik, Джонсън Контролс Електроникс България, Костал Холдинг, Liebherr Transportation Systems Marica, Melexis България, Montupet Bulgaria, Нурсан Отомотив, Oskar Ruegg България, Sensata Technologies, Sumitomo Electric Bordnetze – България, Уилям Хюз България, Witte Automotive Bulgaria, Würth Elektronik и др. В сектора попадат както производствените фирми, така и обслужващите звена по ремонт и поддръжка на автомобилите и мотоциклетите.

Изследването на развитието на сектора може да се разгледа и въз основа на редица финансови измерители, обект на ежегодно обследване от страна на Националния статистически институт в България. Сред водещите измерители, обект на динамично изследване, са: броят на предприятията, броят на местните единици, оборотът, произведената продукция, добавената стойност по факторни разходи, покупка на стоки и услуги, разходи за персонал, разходи за възнаграждения и заети лица. По своята същност измерителите разглеждат по-конкретно (НСИ, 2021):

Първо. Брой на предприятията. Измерителят обхваща броя на активните предприятия в сектора, които са представили статистически и финансови данни за провежданата от тях дейност в съответните звена на държавните институции.

Второ. Брой местни единици. Показателят представя обособените звена на предприятията, действащи през съответната година, и са представили „Справка за местните единици“.

Трето. Оборот. В тази категория се съдържат приходите от продажби на стоките и услугите от извършената дейност, фактурирани през периода.

Четвърто. Произведена продукция. Измерителят представя „стойността на оборота, намалена с балансовата стойност на продадените активи“.

Пето. Добавената стойност по факторни разходи. Тук се отразява „стойността на произведената продукция, намалена със стойността на акцизите и разходите за оперативна дейност“, с изкл. на разходите за персонала и амортизацията и добавените приходи от финансираня.

Шесто. Покупка на стоки и услуги. В рамките на тази категория се представя стойността на закупените стоки и услуги през отчетния период.

Седмо. Разходи за персонала. Показателят представя стойността на възнагражденията и осигуровките на лицата, обслужващи дейността, платими за сметка на работодателя.

Осмо. Заети лица. Категорията обхваща лицата, работещи в предприятието на пълно или непълно работно време, наетите на трудов или граждански договори.

Голяма част от анализираните показатели са свързани с управлението на човешкия капитал (Zahariev, 2017), което е важна част от процеса по генериране на икономически растеж в страната и в същото време е част от оценяването на бизнес средата (Ганчев, Канарян, Сиркаров, & Димитров, 2018).

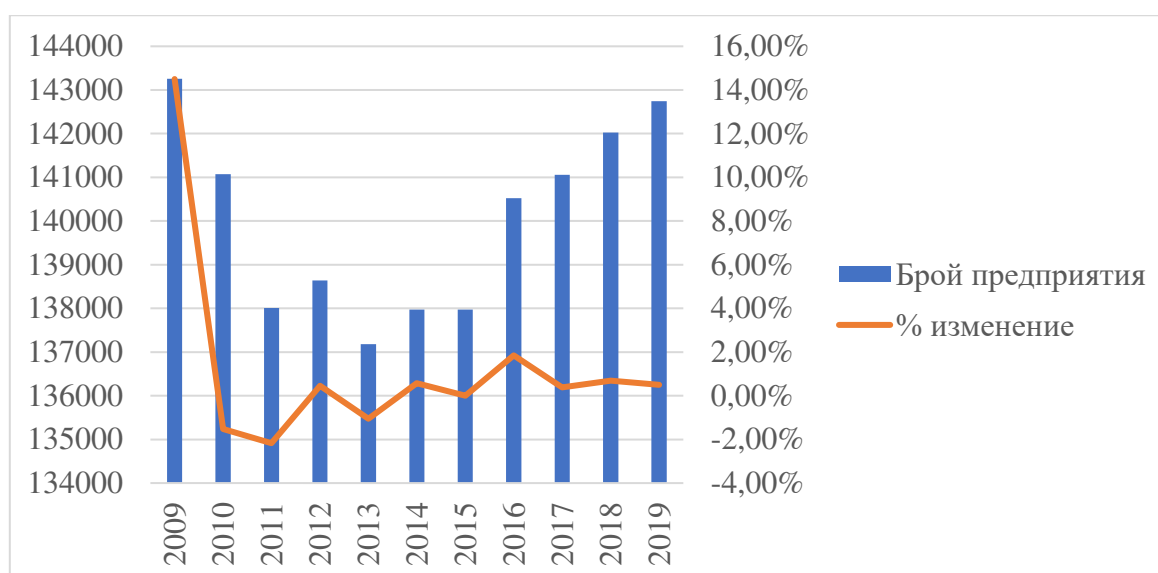
Данните са заимствани от официалния източник за страната – НСИ и представят в динамика тенденциите в измененията на показателите за период от 10 години (2009–2019 г.), съгласно последните налични актуални данни. Избраният десетгодишен период обуславя процес на плавно възстановяване и развитие на голяма част от икономическите сектори в страната, като са известни и фактори, допринасящи за застой и намаляване на пазарната сила.

2. Анализ на измерителите и тенденциите в развитието на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.

Развитието на сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ през последните години бележи значителен напредък. Неговата динамика е отражение на широкото приложение на транспортни средства за целите на изпълнението на редица дейности в останалите сектори. В България секторът се позовава на динамично развитие, като са налични множество участници на пазара. В сравнителен аспект секторът е основополагащ в осигуряването на заетост сред населението. Спрямо останалите икономически отрасли сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ се позиционира съгласно доклад на (BCRA, 2021) на второ място по ангажиране на лица в трудовата дейност, представляващи 16,7% (539 800 души). Като лидер в секторите, осигуряващи

заетост на лицата, е преработващата промишленост – 18,8% (607 300 души).

След 2009 г. се наблюдава най-високият брой предприятия в сектора за целия период – 143 258 бр., като след това броят им значително намалява. Това се дължи на процеса на възстановяване след икономическата криза от 2007–2008 г. и наличието на подем в сектора. След значителното намаление на броя на предприятията секторът бележи ръст през последните години, повишавайки се с над 500 обекта и достигайки до 142 747 бр. Това се дължи главно на високото наличие на превозни средства, нуждаещи се от ремонт и поддръжка и засилване на инвеститорския интерес в сектора на услугите от страна на външни фирми.

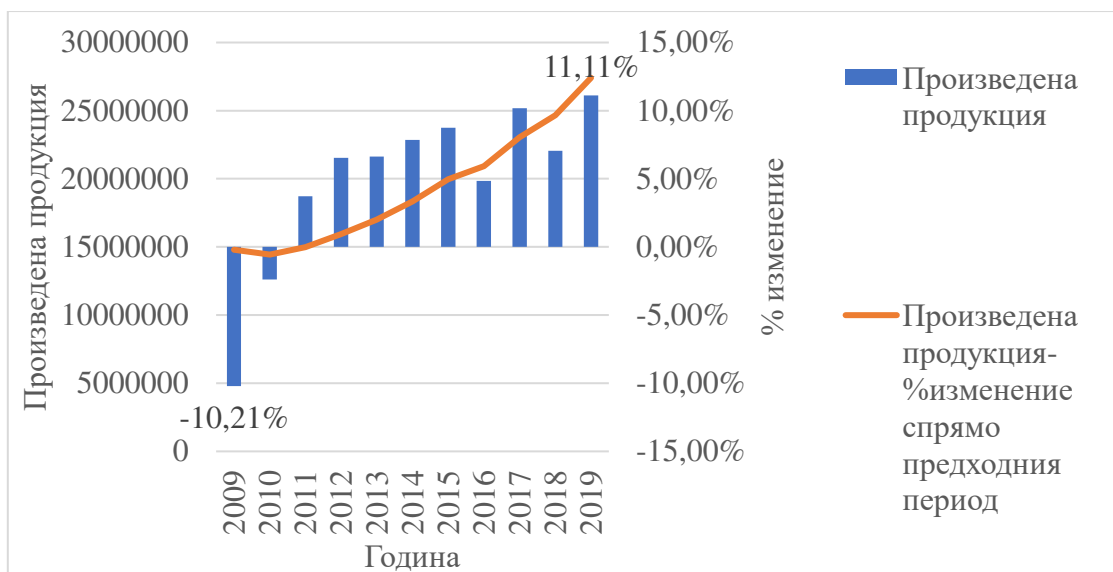

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 1. Брой на предприятията и неговото изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

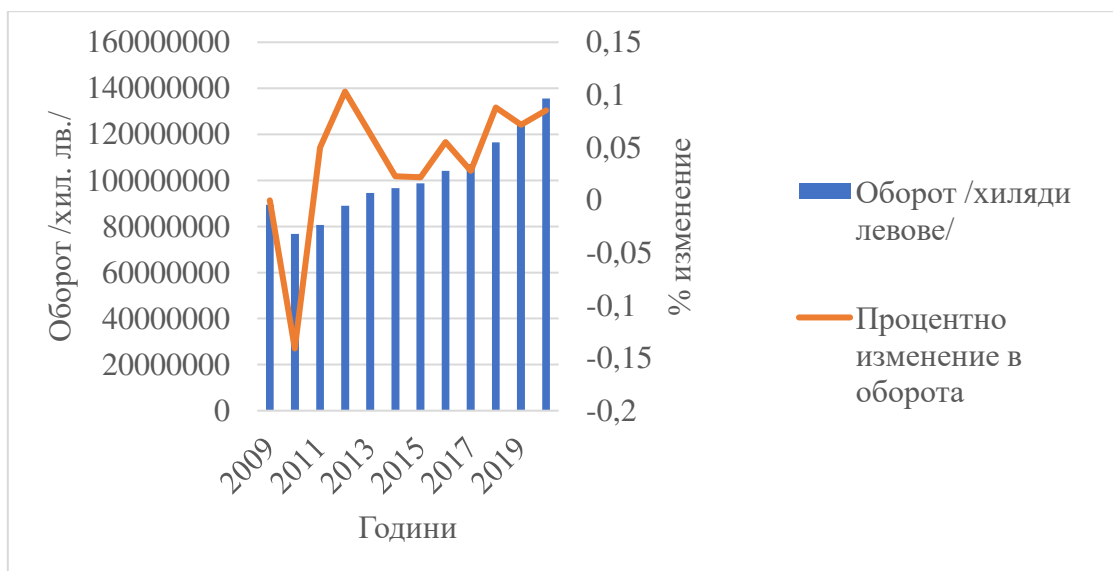
В следствие на нарастването в броя на предприятията се наблюдава и повишаване в размера на произведената продукция, която бележи значително повишение, достигайки над 25 000 000 лв. Видно от Фигура 2 е позитивното развитие на обема на произведената продукция. В началото на изследвания период се наблюдава възстановяване на сектора след 2009 г. при фирмите, които представят стойността на оборота си, намалена с балансовата стойност на продадените активи.

Увеличаването на използването на автомобили води до увеличаване на необходимостта от ремонтни дейности, части и консумативи за тяхната поддръжка.

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 2. Произведена продукция и нейното изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

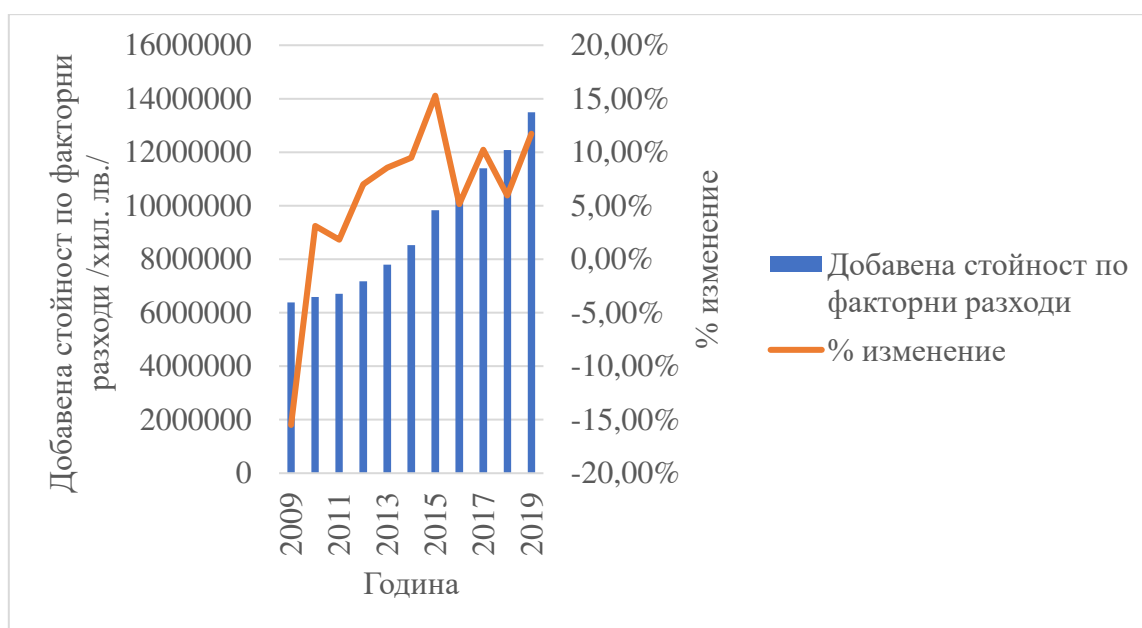

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 3. Оборот и неговото изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

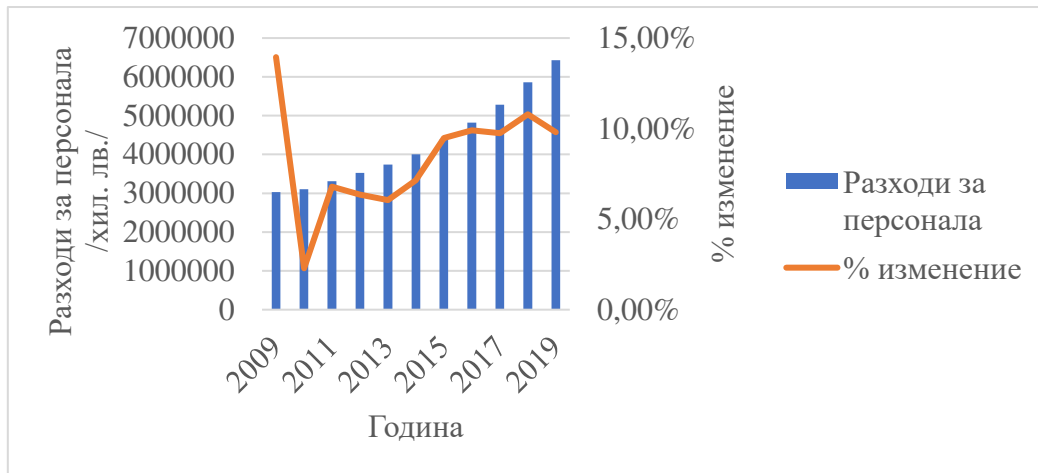
Значителен ръст се наблюдава и в приходите от продажби на стоките и услугите от извършената дейност, фактурирани през периода (фиг. 3). Значителното повишаване на употребата на автомобили води до логичното повишаване на оборота в сектора за ремонт и поддръжка. Налаганите нормативи за екологичен стандарт, повишаване изискванията за техническа изправност и технологична устойчивост имат своето позитивно влияние върху индикатора „оборот“ и неговото процентно изменение за периода 2009–2019 г.

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 4. Добавена стойност по факторни разходи и нейното изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

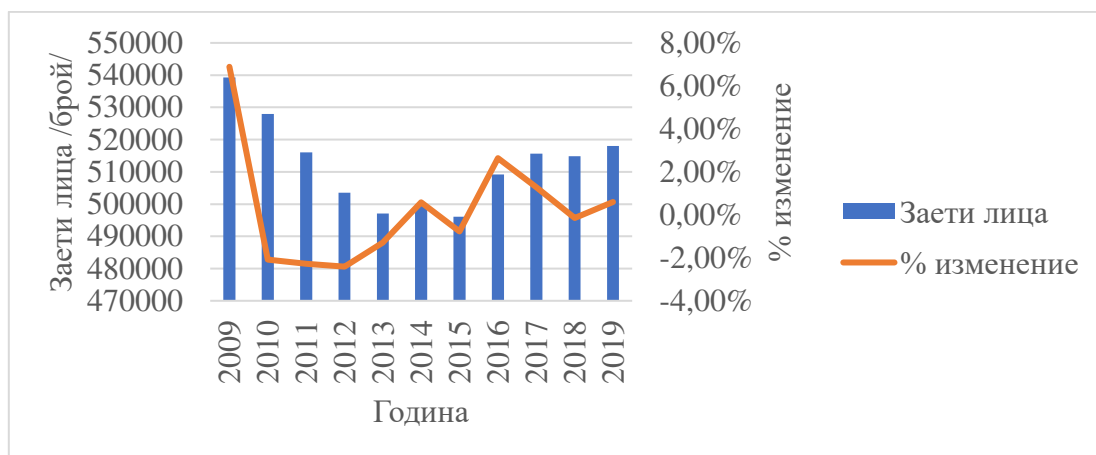
Стойността на произведената продукция, намалена със стойността на акцизите и разходите за оперативна дейност, с изкл. на разходите за персонала и амортизацията и добавените приходи от финансираня, измерени чрез показателя „добавена стойност по факторни разходи“ (фиг. 4), също показват своето значително повишение, което в числово измерение достига близо 14 000 млн. лв. или нараства два пъти спрямо стартиращата година, считана за година на възстановяване от световните икономически сътресения (2009 г.).

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 5. Разходи за персонала и тяхното изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

Повишаването на добавената стойност на факторните разходи в сектора и разходите за възнаграждения на персонала като цяло в българската икономика водят до секторно увеличаване на разходите за възнаграждения. За периода 2009–2019 г. разходите се повишават в размер на над 8%, което се дължи както на увеличаване на минималната работна заплата през периода, така и на увеличаващите се разходи по социално и здравно осигуряване, които неминуемо оказват своето влияние върху сектора, графично представено във Фигура 5.

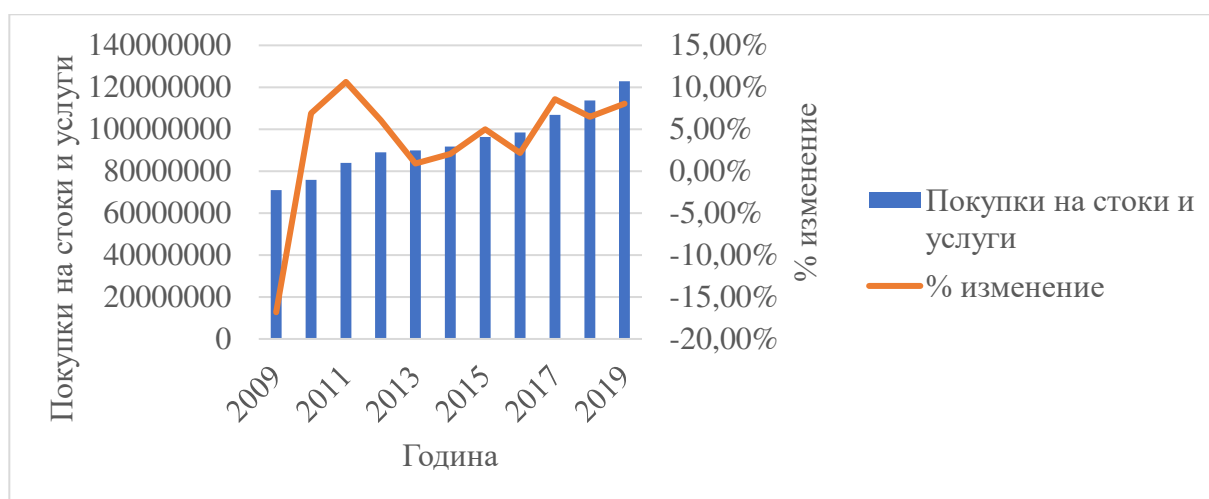

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 6. Заети лица и тяхното изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

Повишаването на разходите за персонал оказва своето пряко влияние върху заетостта в сектора „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България. Видно от Фигура 6 е наличието на спад в заетостта до 2013 г., достигаща до 497 070 бр. Подем се наблюдава след 2015 г., достигайки 517 996 бр., при което основно влияние оказва съдействието на „Агенция по заетостта“ (МТСП, 2020) и програми, предлагани от тяхна страна, при които работодатели получават средства за покриване на минимална работна заплата и осигуровки към нея. Най-търсени работни места са в секторите „Преработваща промишленост“, „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Търговия, ремонт на автомобили“.

Заетостта на лицата в сектора е пряко обвързана с процеса по покупка на стоки и услуги, изобразен на Фигура 7. Този процес е отражение на значителната употреба на превозни средства както за лични нужди, така и за бизнеса.

Източник: НСИ и изчисления на автора.

Фигура 7. Покупка на стоки и услуги и тяхното изменение при верижна база в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в България за периода 2009–2019 г.“

След 2017 г. се наблюдава намаление в индикатора, главно отразяващо извеждането от употреба или прекратяване на дейността на автомобилите поради неплатена „Гражданска отговорност“ (Николов, 2021). Въпреки това обаче измерителят показва значително развитие и подем, достигащ в числово измерение до 122 918 309 лв.

В резултат на извършения кратък анализ на факторите, влияещи върху тенденциите в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и

мотоциклети”, могат да се посочат няколко водещи позитивни и негативни констатации. Като положителни за развитието на сектора през последните години могат да се изведат:

Първо, високото наличие на превозни средства, нуждаещи се от ремонт и поддръжка и засилване на инвеститорския интерес в сектора на услугите от страна на външни фирми.

Второ, увеличаването на използването на автомобили води до увеличаване на необходимостта от ремонтни дейности, части и консумативи за тяхната поддръжка.

Трето, налаганите нормативи за екологичен стандарт, повишаване изискванията за техническа изправност и технологична устойчивост.

Четвърто, съдействието на „Агенция по заетостта“ и програми, предлагани от тяхна страна, при които работодатели получават средства за покриване на минимална работна заплата и осигуровки към нея.

Към негативните фактори, влияещи върху сектора, могат да се причислят:

Първо, повишаването на добавената стойност на факторните разходи в сектора и разходите за възнаграждения на персонала като цяло в българската икономика, водещи до секторно увеличаване на разходите за възнаграждения.

Второ, увеличаване на минималната работна заплата през периода, както и на увеличаващите се разходи по социално и здравно осигуряване, които неминуемо оказват своето негативно влияние върху сектора.

Заклучение

Анализът на един от ключовите икономически сектори в България: „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети” и по-конкретно измерителите, проследявани от финансово-икономическа гледна точка, води до заключението, че той е силно зависим от всичко случващо се в страната в икономически аспект: вносът, износът, производителността, наличието на квалифицирани човешки ресурси, инфраструктура и др. С оглед на това от извършения анализ на измерителите е видно, че секторът е в процес на развитие и продължаващото му анализиране от различни гледни точки дава добра представа за наличните проблеми и предизвикателствата пред бранша.

Разгледаните въпроси не изчерпват възможните аспекти за анализ на сектора, поради което в бъдеще трябва да бъдат проучени въпросите за регионалното развитие и позиционирането на сектора „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ в отделните райони на България. Това ще помогне за обособяването на ключови статистически райони, с фокус върху бранша и възможност за нови инвестиционни перспективи в сферата.

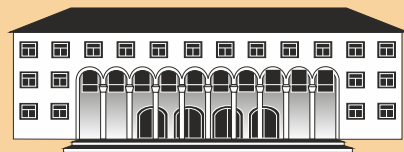
Използвани източници

- Ганчев, А., Канарян, Н., Сиркаров, В., & Димитров, Л. (2018). Бизнес оценяване. Велико Търново: Фабер.
- ИСИО. (2021). Изтеглено на 03 11 2021 г. от <https://secprod.mlsp.government.bg/isio/index.php?section=A&aid=119&subid=127&lang=MTСП>, П. (10 декември 2020 г.). Над 200 000 безработни са постъпили на работа от 13 март до момента. Извлечено от Министерство на труда и социалната политика: <https://www.mlsp.government.bg/nad-200-000-bezrabortni-sa-postpili-na-rabota-ot-13-mart-do-momenta>
- Николов, К. (22 януари 2021 г.). Внесените нови и употребявани коли през 2020 г. са под 60 хиляди, или годишен спад с 40%. Извлечено от Капитал: https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2021/01/22/4166081_pazarut_na_avtomobili_spirachka_gaz/
- НСИ. (2021). Структурна бизнес статистика (СБС) - Годишни данни на нефинансовите предприятия. Изтеглено на 02 11 2021 г. от <https://www.nsi.bg/bg/content/7697/%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0>
- BCRA. (2021). *Очаквано въздействие на пандемията от COVID-19: Секторен анализ за българската икономика*. BCRA.
- Sofia News Agency. (2019, April 25). *The Automobile Sector - One of the Stars of the Bulgarian Industry in Recent Years*. Retrieved from <https://www.novinite.com/articles/196691/The+Automobile+Sector+-+One+of+the+Stars+of+the+Bulgarian+Industry+in+Recent+ Years>
- Vaz, C. R., Rauen, T. S., & Rojas Lezana, A. G. (2017, March 21). *Sustainability and Innovation in the Automotive Sector: A Structured Content Analysis*. Retrieved from <https://www.mdpi.com/2071-1050/9/6/880/htm>
- Zahariev, A. (2017). *Човешките ресурси - фактор на икономическия растеж. Финансово управление на човешките ресурси*. Свищов: АИ "Ценов".

ISSN 0861 - 6604

БИЗНЕС управление

БИЗНЕС управление 2/2022

ИЗДАНИЕ НА
СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
„Д. А. ЦЕНОВ“ - СВИЩОВ

2/2022

Редколегия на сп. „Бизнес управление“

Редколегия на сп. „Бизнес управление“

Проф. д.н. Борислав Борисов – главен редактор, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Проф. д-р Красимир Шишманов – зам. главен редактор, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Проф. д.н. Божидар Божинов, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – Свищов

Проф. д-р Любчо Варамезов, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Доц. д-р Иван Марчевски, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Доц. д-р Ирена Емилова, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Доц. д-р Румен Ерусалимов, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов

Доц. д-р Силвия Костова, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – Свищов

Доц. д-р Симеонка Петрова, Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – Свищов

Международна редколегия на сп. „Бизнес управление“

Проф. д. ик. н. Дмитрий Чистов – Финансов университет при правителството на руската федерация, Москва, Русия.

Проф. д. ик. н. Татяна Орехова – Донецки национален университет, Виница, Украйна

Проф. д. ик. н. Виктор Чужиков - Киевския национален икономически университет „Вадим Гетман“, Украйна.

Проф. д-р Йото Йотов – Драксел университет, Филадельфия, САЩ

Проф. д-р Дариуш Новак - Университет по икономика и бизнес, Познан, Полша

Проф. д-р Синиша Зарич – Университет на Белград, Сърбия

Доц. д-р Иоана Панагорец – Университет Валахия, Търговище, Румъния

Стилов редактор – Анка Танева

Превод на английски език – ст. преп. Румяна Денева,
ст. преп. Радка Василева

Технически секретар – Живка Тананеева

Отпечатването на бр. 2-2022 г. на списанието се осъществява с безвъзмездната финансова помощ на Фонд "Научни изследвания", съгласно Договор КП-06-НПЗ/12 от 15.11.2021 г., по конкурс "Българска научна периодика - 2022 г."

Дадено за печат на 27.06.2022 г., излязло от печат на 29.06.2022 г.,
формат 70x100/16, тираж 40

© Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов,
ул. „Ем. Чакъров“ 2, тел.: +359 631 66298

© Академично издателство „Ценов“, Свищов, ул. „Цанко Церковски“ 11А

БИЗНЕС УПРАВЛЕНИЕ

Стопанска академия
„Д. А. Ценов“ – Свищов

Година XXXII, кн. 2, 2022

СЪДЪРЖАНИЕ

МЕНИДЖМЪНТ практика

BUSINESS INTELLIGENCE КОМПЕТЕНЦИИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАБОТА С ENTERPRISE RESOURCE PLANNING (ERP) СИСТЕМИ

Доц. д-р Галина Чиприянова, доц. д-р Михаил Чиприянов 5

ФИНАНСОВИ И ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА РАЗВИТИЕТО НА СЕКТОР „ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ” В БЪЛГАРИЯ

Докторант Галина Георгиева 23

КРИТИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ОСНОВНИ МОДЕЛИ НА ЕТИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА

Докторант Изабела Филипова Йонкова 36

ЧОВЕШКИЯТ КАПИТАЛ КАТО ФАКТОР НА УСПЕШНАТА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА МЕСТНИТЕ АДМИНИСТРАТИВНИ УСЛУГИ

Доц. д-р Росен Кирилов, докторант Мария Казакова 52

МОДЕЛИ ЗА ВЗИМАНЕ НА РЕШЕНИЯ ОТНОСНО ОБЕМА И ЦЕНАТА ПРИ ПОКУПКИТЕ В ТЪРГОВИЯТА НА ЕДРО

Проф. Алексей А. Заложнев, проф. Дмитрий В. Чистов 65